

Oud-generaal bij de Israëlische luchtmacht Iftach Spector (63) was korte tijd in Nederland. Zijn visie, die onder joden overal ter wereld zowel instemming als afkeuring oproept: terugtrekking uit de bezette gebieden en het opwerpen van fysieke grenzen om de Palestijnen en Israëliërs te scheiden. “Als een overheid geweld gebruikt, moet dat een concreet doel hebben en eindig zijn, anders is het niets anders dan domme wraak.”

SUSAN SMIT

Eind 2003 verklaarden zevenentwintig Israëlische luchtmachtpiloten in een open brief niet langer te willen deelnemen aan het bombarderen van Palestijnse burgerdoelen. De belangrijkste ondertekenaar van de ‘pilotenbrief’, en de voornaamste reden dat het zoveel commotie veroorzaakte, is Iftach Spector. Hij is de gevechtspiloot die in 1981 de nucleaire kerncentrale in Irak bombardeerde, internationaal piloot-instructeur en uitvinder van een computergestuurd navigatiesysteem voor helikopters.

De minister van Defensie Mofaz noemde de ondertekenaars landverraders. De piloten in actieve dienst werden geschorst, de reservisten worden niet meer opgeroepen en Spector moest zijn vleugels inleveren. Iets dat hij niet als een vernedering heeft ervaren. “Het is een symbool,” zegt hij, “iets externs. Er is een Hebreeuws gezegde ‘Ik ben compleet als mezelf.’ Vleugels, emblemen en

medailles zijn maar materie en hebben niets te maken met wie ik ben.”

Had u de felle reactie van generaals, politici en krantencolumnisten op de brief verwacht?

“Het was erger dan ik had verwacht, moet ik toegeven. Ik had gerekend op een discussie, maar niet op zoveel woede en veroordeling. Ik vond vooral de reactie vanuit het leger irrationeel, bijna hysterisch. Ze lieten zich meesleuren in een draaikolk en buitelden over elkaar heen in verontwaardiging. Hoe haalden wij het in ons hoofd om bevelen van onze democratisch gekozen regering niet op te volgen? Ze reageerden niet met hun verstand, maar met hun emoties. En, zoals dat gaat met emoties, die bedaarden na een maand of wat om plaats te maken voor een zinniger discussie.”

Heeft die discussie iets opgeleverd?

“Jazeker. Nadat de eerste hysterie over-

waaide, begon het publiek, de media en de politiek zich te bezinnen. Steeds vaker hoor ik onze argumenten uit de brief terug in politieke debatten. Ik voel me geen roepende in de woestijn meer. Op straat wordt al jaren kritiek geuit op de koers van onze stuurloze regering – ik ben daarin niet de enige. Het verschil is dat ik mijn mening kracht heb bijgezet door die openlijk te verwoorden.”

U bent met pensioen en niet langer verbonden aan de luchtmacht. Had u net zo openlijk uw mening durven delen in de tijd dat u nog wel actief was als piloot?

“Je moet begrijpen dat Israël een volksleger heeft waarin elke man en elke vrouw twee à drie jaar in het leger dient en tot aan het vijfenvijftigste jaar oproepbaar blijft als reserve. Een maand per jaar word je opgeroepen om je plicht te vervullen. Ik werkte als gevechtspiloot zo’n honderd dagen per jaar voor het leger. Als Israëliet ben je dus deels soldaat, en

Iftach Spector
voormalig generaal bij Israëlische
luchtmacht.

iftachspector@speakersacademy.nl

Iftach Spector: Van oorlogsheld, via landverrader naar opinieleider

deels burger. Ik hou deze twee zaken gescheiden. Voor een Nederlander is het misschien moeilijk te begrijpen, maar als ik mijn militaire uniform draag hou ik me niet bezig met politiek. Dan doe ik mijn plicht voor mijn vaderland. Als ik mijn uniform uittrek, ben ik een burger en heb ik in mijn democratische land recht op mijn meningen. Nu ik ook niet langer reservist ben, kan ik als burger mijn regering kritisch toespreken.”

Bent u, nu u zich ook internationaal uitspreekt over deze kwestie, bang voor uw eigen veiligheid?

“U bedoelt dat extremistische terroristen mij willen vermoorden? Dat is mogelijk. Weet u, in Israël leven we voortdurend met de mogelijkheid van een aanslag. Als er een aanslag wordt gepleegd op het kinderdagverblijf in de straat, zal ook mijn huis worden weggeblazen. Als ik de bus neem, kan er iets gebeuren. Het is deel van onze realiteit. Ik voel me nu niet anders dan voorheen en dat is eigenlijk een ironische gedachte. Deze situatie moet veranderen - dat is precies de reden waarom ik mijn stem verhef.”

De manier waarop dat moet veranderen is het beëindigen van de bezetting van Palestijnse gebieden, zei u in een speech op het Center for Democracy.

“Israël heeft in de oorlog van 1967 de Westelijke Jordaanoever op Jordanië en de Gazastrook op Egypte veroverd en daar is alleen maar ellende van gekomen. We moeten daar weg, zo snel mogelijk. Wij zijn immers geen joodse staat begonnen om een ander volk te onderdrukken. De eerste stap op weg naar vrede is het stoppen met de bezetting. Als het teruggeven van zogenaamde ‘heilige’ gebieden kan bijdragen aan een oplossing, vind ik dat we dat moeten doen. Die stukken land zijn voor mij niet heiliger dan het vervullen van de joodse droom: het opbouwen van een democratische, welvarende en onafhankelijke staat. De tweede stap is het scheiden van het Palestijnse en Israëlische volk. Als we de Palestijnen toestaan binnen te komen,

is er geen joodse staat meer. Dan zijn we in de minderheid, overheerst het moslimgeloof en zal het waarschijnlijk niet democratisch blijven. Nu wonen er ongeveer achttien procent Arabieren in Israël. Dat gaat goed, want hun loyaliteit ligt in principe bij Israël. Ik geloof in het Zionisme, weet u. Ik vind dat de joden recht hebben op een land in de wereld waar ze een veilig bestaan op kunnen bouwen.”

Hoe gaat dat scheiden precies in z'n werk? Jeruzalem in tweeën delen met een soort Berlijnse Muur?

“Jeruzalem is al in tweeën gedeeld, alleen niet met een zichtbare muur. Elke inwoner weet waar de grens ligt tussen de Palestijnse wijken en joodse wijken. Er is een klein groepje dat zich beweegt tussen deze wijken, maar de meerderheid kijkt wel uit om zich in vijandelijk gebied te laten zien. Als er een grens wordt getrokken en die wordt bewaakt, verandert de situatie niet wezenlijk. Je kunt

Actuele ontwikkelingen

Israël zal mogelijk nederzettin- gen ontruimen ongeacht de voortgang van de besprekingen met de Palestijnen, verklaarden premier Sharon en zijn vice-premier Ehud Olmert begin december 2003. Er zouden plannen zijn voor het weghalen van acht buitenposten en een terugtrekking uit grote delen van de Westoever. Een uiterst rechtse partij in de coalitie van Sharon zei uit de regering te zullen stappen als dit daadwerkelijk gebeurt. Sommige commentatoren trekken Sharons uitspraken in twijfel, en beweren dat de premier slechts de indruk wil wekken een vredesplan te hebben onder druk van gematigde Israëliërs zoals Iftach Spector.

ermee omgaan zoals andere grenzen: bepaalde bezoekers met identificatiebewijzen kunnen worden doorgelaten en andere worden geweigerd.”

Is de oplossing niet verbinden in plaats van scheiden? Bent u bekend met programma's als Seeds of Peace van oud-koningin Noor, waarin kinderen van beide volkeren samenkomen in vakantie-oorden?

“Ja, dat soort programma's ken ik. Het is een mooi en zinvol streven, maar het is niet genoeg. We kunnen niet wachten tot die kinderen volwassen zijn en dingen verbeteren. Moeilijke, complexe beslissingen moeten nu genomen worden. Natuurlijk, Palestijnen en joodse kolonisten zullen door het rekken van een grens huizen, boerderijen of stukken grond verliezen. Zij moeten worden gecompenseerd en elders gehuisvest. In de toekomst, als we zo gelukkig mogen zijn, zal het land weer één worden.”

U ziet dit als een tijdelijke oplossing?

“Precies. De scheiding is nodig om rust te brengen, waarna er weer van alles mogelijk is. Als twee kinderen op de kleu-

terschool vechten, haalt de leraar hen uit elkaar. Daarna is het tijd om het goed te maken. Het heeft geen zin te gaan praten terwijl de bloedspetters in het rond vliegen. Laten de twee volkeren afstand nemen en kalmeren. Daarna - en dat kan vijf, tien, misschien vijftig jaar duren - zijn we samen in staat om een oplossing te vinden.”

Als uw regering op dezelfde manier doorgaat, welke toekomst ziet u dan voor uw land?

“Ik denk niet dat zij de kans krijgen om op dezelfde voet door te gaan. Dat pikt het volk niet. Je kunt overal het verlangen naar verandering en vrede voelen. Kijk, je moet terroristen bevechten. Voor hen geen medelijden. Maar geweld alleen is niet genoeg. Als een overheid geweld gebruikt, moet dat een concreet doel hebben en eindig zijn, anders is het niets anders dan domme wraak. We moeten de terroristen bevechten met onze wapens, maar als we niet ook een helpende hand bieden aan de bevolking helpt dat op de lange duur niet. Ik heb

niet de illusie dat de ons omringende landen democratieën zullen worden, en dat is ook onze zaak niet. Wel geloof ik dat het bestrijden van armoede en onwetendheid de enige manier is om extremisme en terrorisme eronder te krijgen.”

Benny Peled, een overleden generaal van de luchtmacht, zei dat 'het Israëlische volk hun lot in hun eigen handen moet nemen'. Betekent dat dat de burgerbevolking in opstand zou moeten komen tegen hun leiders?

“Israël is een democratie, dus in opstand komen kan op een legale, georganiseerde manier. De pilotenbrief is zo'n legale manier, een soort legale muiterij. Deze rechtse regering is redelijk populair bij het volk; een soort Franse revolutie zie ik niet gebeuren. We worden van buitenaf meer bedreigd dan van binnenuit, dus het joodse volk is sterk met elkaar verbonden om te overleven. Er is geen tijd voor spelletjes. We hebben een krachtig optreden nodig. Onze regering kwam tot een staakt het vuren met de Egyptenaren, met de Jordanezen en met

alle andere ons omringende landen. Ons laatste probleem is de bezetting van de Gaza en de Westelijke Jordaanoever en het terrorisme dat dat uitlokt. Mochten deze politici daar in hun ambtstermijn niets mee doen, dan worden ze waarschijnlijk niet herkozen. Toen Sharon aantrad als president zag iedereen in hem een soort De Gaulle, de man die Frankrijk had teruggetrokken uit Algerije. Tot nu toe heeft Sharon zich niet laten kennen als de joodse De Gaulle: hij is weliswaar populair omdat hij Israël met hand en tand verdedigt, maar hij is nog niet met een daadkrachtig plan gekomen. Dus moeten wij burgers druk blijven uitoefenen. Dat werkt, kan ik je vertellen. Israël bezette Libanon voor enkele jaren en weet je wie verantwoordelijk waren voor de terugtrekking uit dat gebied? Vier Israëlische moeders. Iedere vrijdag stonden ze in het zwart gekleed op kruispunten met borden 'Stop de bezetting in Libanon' en 'Wij willen onze kinderen terug'. Het kostte tijd, moeite en nog veel meer protestanten, maar uiteindelijk vond men een oplossing.”

U overweegt de politiek in te gaan, heeft zich eens laten ontvallen. Waarom?

“Het is nooit mijn doel geweest om een politicus te worden. Ik zou rustig van mijn pensioen willen genieten en me niet willen bemoeien met andermans zaken, maar de situatie in Israël werd mijn zaak. Het klopte op mijn deur en dan kun je twee dingen doen: je ermee bemoeien of de lakens over je hoofd trekken en het negeren. Ik heb vier kinderen en zes kleinkinderen en ik weiger te accepteren dat ook hun leven vergiftigd wordt met geweld, angst en haat. Dus spreek ik me, openlijk en met alle middelen die tot mijn beschikking staan, uit over het staatsbeleid. Ik ga niet vanzelf weg en niemand kan me de mond snoeren. Ik zal, in welke rol of vorm dan ook, doorgaan met het uitdragen van deze boodschap zolang het nodig is.”

“De grenzen van mijn taal zijn de grenzen van mijn wereld.” –Wittgenstein–